

Пропозиції
Міністерства культури України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо визнання депортованими громадян України, які у 1944-1951 роках
були примусово переселені з території Польської Народної Республіки»

ініціатори народні депутати України: Рубльов В. В., Ткаченко О. В., Стернійчук В. О.,
Саламаха О. І., Юрченко О. М. та інші
реєстраційний № 2038 від 03.09.2019
перше читання

Проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визнання депортованими громадян України, які у 1944-1951 роках були примусово переселені з території Польської Народної Республіки» (далі – законопроект) не підтримується.

Законопроект потребує суттєвого доопрацювання з наступних підстав:

1) законопроектом пропонується у статті 1 Закону України «Про відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою» викласти визначення терміну «компенсація» у такій редакції: «компенсація – відшкодування державою депортованій особі матеріальної та моральної шкоди, заподіяної внаслідок депортації». Водночас, у статті 7-1, якою пропонується доповнити Закон України «Про відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою», вживається термін «матеріальні та моральні збитки».

Згідно з пунктом 4 частини другої статті 11 Цивільного кодексу України підставами виникнення цивільних прав та обов'язків, зокрема, є завдання майнової (матеріальної) та моральної шкоди іншій особі. Згідно з пунктами 8 та 9 частини другої статті 16 Цивільного кодексу України способами захисту цивільних прав та інтересів можуть бути: відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди; відшкодування моральної (немайнової) шкоди.

Відповідно до частини третьої статті 23 Цивільного кодексу України моральна шкода відшкодовується грошми, іншим майном або в інший спосіб. Розмір грошового відшкодування моральної шкоди визначається судом залежно від характеру правопорушення, глибини фізичних та душевних страждань, погіршення здібностей потерпілого або позбавлення його можливості їх реалізації, ступеня вини особи, яка завдала моральної шкоди, якщо вина є підставою для відшкодування, а також з урахуванням інших обставин, які мають істотне значення. При визначенні розміру відшкодування враховуються вимоги розумності і справедливості. Враховуючи вищезазначене, питання відшкодування державою депортованим особам моральної шкоди, заподіяної внаслідок депортації, потребує детального опрацювання, з урахуванням положень чинного законодавства України та судової практики, що виникла у процесі правозастосування;

2) визначення термінів повинно відповідати тому змісту, що вкладається у них офіційною діловою мовою, відповідною науковою літературою та чинним законодавством. Термінологія, що використовується у законопроекті не відповідає вимогам нормопроєктувальної техніки, зокрема у запропонованих законопроектом змінах до частини першої статті 3 та частини першої статті 4 Закону України «Про відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою» по відношенню до

осіб, депортованих з території Польщі, застосовується поняття «особи українського походження», але дефініція цього поняття не надається, що не відповідає принципу правової визначеності. Водночас, у чинному законодавстві визначено поняття «українське етнічне походження» (стаття 1 Закону України «Про закордонних українців»);

3) законопроектом пропонується назву статті 7 Закону України «Про відновлення прав осіб депортованих за національною ознакою» викласти у такій редакції: «Стаття 7. Порядок та умови компенсації депортованим особам, як повернулися в Україну на постійне проживання».

Відповідно до статті 4 Закону України «Про відновлення прав осіб депортованих за національною ознакою» статус депортованої особи може бути надано лише громадянам України.

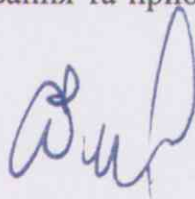
Закон України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» визначає порядок реалізації свободи пересування та вільного вибору місця проживання і встановлює випадки їх обмеження та не містить визначення терміна «постійне проживання».

Термін «постійне проживання» використовується у Законі України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», який визначає правовий статус іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні, та встановлює порядок їх в'їзду в Україну та виїзду з України. Так відповідно до пункту 8 частини першої статті 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, – іноземці та особи без громадянства, які отримали посвідку на постійне проживання, якщо інше не встановлено законом.

Водночас абзацами п'ятим та одинадцятим статті 3 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» визначено терміни «місце проживання» – житло, розташоване на території адміністративно-територіальної одиниці, в якому особа проживає, а також спеціалізовані соціальні установи, заклади соціального обслуговування та соціального захисту, військові частини; «реєстрація» – внесення інформації до реєстру територіальної громади, документів, до яких вносяться відомості про місце проживання/перебування особи, із зазначенням адреси житла/місця перебування із подальшим внесенням відповідної інформації до Єдиного державного демографічного реєстру в установленому Кабінетом Міністрів України порядку.

При цьому, відповідно до частини першої статті 6 зазначеного Закону громадянин України, а також іноземець чи особа без громадянства, які постійно або тимчасово проживають в Україні, зобов'язані протягом тридцяти календарних днів після зняття з реєстрації місця проживання та прибуття до нового місця проживання зареєструвати своє місце проживання.

Перший заступник Міністра

Світлана ФОМЕНКО